

Ajankohtaista opetus- ja kulttuuriministeriöstä (OKM)

Seminaari **Yhteistyötä yli rajojen / Samarbete över gränserna**
Tritonia, Vaasa 24.8.2016

Anne Luoto-Halvari

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Undervisnings- och kulturministeriet

Esityksen aiheita

- Talousarviovalmistelusta
- Korkeakoulujen sopimuskausi 2017-2020
- Hallitusohjelmasta
- Avoin tiede ja tutkimus (ATT)
- Kansallisen digitaalisen kirjaston (KDK) kuulumisia
- Kirjastojen lainakorvausmuutos
- Kirjastolain (yleiset kirjastot) uudistaminen

Talousarviovalmistelusta

- Julkisen talouden suunnitelma 2017-2020, 14.4.2016:
 - Toimii samalla Suomen talouden vakausohjelmalla
 - Bruttokansantuote supistunut useana vuonna, työttömyys kasvanut, matalasuhdanne jatkunut.
 - Teollisuuden rakennemuutos, alhaiset investoinnit, rakenteellinen työttömyys ja väestön ikärakenteen muutos heikentäneet talouden kasvun edellytyksiä.
- VM:n ja OKM:n ehdotukset vuoden 2017 talousarvioksi tulivat julkisiksi 12.8.2016
- Hallituksen budjettiriihi on 31.8.–1.9. 2016
- Hallituksen esitys vuoden 2017 talousarvioksi julkistetaan 19.9.2016

Korkeakoulujen sopimuskausi 2017-2020 ja neuvottelut

- **Yliopistojen neuvottelut** sopimuskaudelle 2017-2020
 - käytiin toukokuussa 2016, keskeistä yliopistojen strateginen kehittäminen
 - tehtävät, profiilit, vahvuusalueet
 - strategiarahoitus
- **Ammattikorkeakoulujen neuvottelut** sopimuskaudelle 2017-2020
 - käydään lokakuussa 2016
 - Ammattikorkeakouluista annettuun asetukseen (1129/2014) esitetään muutoksia; jotka koskevat ammattikorkeakoulujen **rahoituksen** määräytymistä.
 - Samalla OKM antaa uuden ammattikorkeakoulujen **perusrahoituksen laskentakriteereitä** koskevan asetuksen, joka korvaisi voimassa olevan vastaavan asetuksen (1457/2014). Keskeisin muutos liittyy **strategisen rahoituksen** kriteerien kirjaamiseen ammattikorkeakouluasetuksen (1129/2014) 14 §:ään.
 - Asetuksista pyydetty lausunnot; OKM:ään 24.8.2016.

Hallitusohjelma, kärkihankkeet

Visio:

- Suomi on avoin ja kansainvälinen, kieliltään ja kulttuuriltaan rikas maa. Suomen kilpailukyky rakentuu korkealle osaamiselle, kestävälle kehitykselle sekä ennakkoluulottomalle uudistamiselle kokeiluja ja digitalisaatiota hyödyntäen.
- **Vision saavuttamiseksi viisi tavoitetta:**
 - työllisyyden ja kilpailukyvyn vahvistaminen
 - **osaamisen ja koulutuksen uudistaminen**
 - hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen
 - biotalouden ja puhtaiden ratkaisujen vauhdittaminen
 - toimintatapojen uudistaminen **digitalisaation hyödyntämisen**, kokeilujen ja normien purkamisen kautta

Hallitusohjelma: osaaminen ja koulutus -painopistealue

Tavoite: Suomi on maa, jossa tekee mieli oppia koko ajan uutta. Suomalaisten osaamis- ja koulutustaso on noussut, mikä tukee suomalaisen yhteiskunnan uudistumista ja mahdollisuuksien tasa-arvoa. Suomi on koulutuksen, osaamisen ja modernin oppimisen kärkimaa.

Hallituskauden tavoitteet painopistealueelle:

- Oppimisympäristöjä on modernisoitu, digitalisaation ja uuden pedagogiikan mahdollisuuksia hyödynnetään oppimisessa.
- Koulutuksen ja työelämän ulkopuolella olevien nuorten määrä on vähentynyt. Koulutuksen keskeyttäneiden määrä on laskenut.
- Koulutuksen ja työelämän välinen vuorovaikutus on lisääntynyt.
- Tutkimus- ja innovaatiotoiminnan laatu ja vaikuttavuus ovat kääntyneet nousuun.
- Koulutuksen ja tutkimuksen kansainvälisyys on lisääntynyt ja koulutusviennin esteet on purettu.

Tavoitteiden toteutumista tukevat kärkihankkeet

1. Uudet oppimisympäristöt ja digitalisaatio
2. Toisen asteen ammatillisen koulutuksen reformi
3. Nopeutetaan siirtymistä työelämään
4. Parannetaan taiteen ja kulttuurin saavutettavuutta
5. Vahvistetaan korkeakoulujen ja elinkeinoelämän yhteistyötä innovaatioiden kaupallistamiseksi
6. Nuorisotakuusta yhteisötakuuseen

Osaaminen ja koulutus – kokonaisuus: Korkeakoulujen toiminnassa huomioon otettavia toimenpiteitä

- Selkeytetään korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten **profiloitumista**, **työnjakoa** ja **yhteistyötä** sekä kootaan osaamista kilpailukykyisiksi **keskittymiksi**.
- Edistetään **tutkimustulosten kaupallistamista**
- **Nopeutetaan** toiselta asteelta korkeakouluihin siirtymistä uudistamalla **valintakoemenettelyjä** ja lisäämällä toisen asteen ja korkea-asteen välistä yhteistyötä ja **työelämäyhteyksiä** sekä kehittämällä **opinto-ohjausta**.
- Mahdollistetaan korkeakouluopiskelijoille **opiskeleminen ympärivuotisesti** ja tunnustetaan paremmin työelämässä ja opinnoissa **aiemmin hankittu osaaminen**.
- Kehitetään korkeakoulujen **digitaalisia oppimisympäristöjä**, **verkko-opetustarjontaa** ja digitaalista koulutusyhteistyötä.
- Päivitetään kelpoisuusvaatimuksia julkisella sektorilla.
- Käynnistetään **opettajien perus- ja täydennyskoulutuksen kehittämisohjelma**.
- Vauhditetaan **koulutusvientiä purkamalla lainsäädännölliset esteet** ja ottamalla käyttöön **lukukausimaksut EU/ETA-alueen ulkopuolisille opiskelijoille**

Avoin tiede ja tutkimus (ATT)

- Osataan hyödyntää avoimen tieteen suomat mahdollisuudet
- Tavoitteena hyvät perusrakenteet ja palvelut
- **Edellytyksenä** on tutkimuksen tuottamien ja tarvitsemien **julkaisujen, datan, menetelmien, osaamisen ja tukipalveluiden** laajamittainen **saatavuus**
- →
- **Tutkimusprosessin digitalisoituminen** ja avautuminen luo tutkijoille ym. uusia mahdollisuuksia yhteistyöhön ja **kommunikointiin**. Luottamus tieteeseen kasvaa ja yritystoiminta vauhdittuu
- Tieteen **toistettavuus ja laadukkuus**. Eri toimijoille uusia mahdollisuuksia

Tietoa ATT-hankkeesta:

- <http://avointiede.fi>
- Avoimen tieteen ja tutkimuksen tiekartta (suomeksi ja englanniksi)
- [http://www.minedu.fi/OPM/Julkaisut/2014/Avoimen tieteen ja tutkimuksen tiekartta 2014 2017.html](http://www.minedu.fi/OPM/Julkaisut/2014/Avoimen_tieteen_ja_tutkimuksen_tiekartta_2014_2017.html)

Kansallinen digitaalinen kirjasto (KDK) –hanke

- KDK -hanke 2008 – 2016: tavoitteena on digitaalisten kulttuuriperintö- ja kirjastoaineistojen vaikuttavuuden edistäminen yhteiskunnassa.
- Tärkeä tietovaranto – ja palvelukokonaisuus, toimintamalli ja osaamis-keskittymä
- Yhteistyötä Avoimen tieteen ja tutkimuksen hankkeen (ATT) kanssa

Nyt:

- Finna.fi –palvelu ja organisaatiokohtaiset Finna-hakupalvelut käytössä
- PAS-ratkaisu (pitkäaikaissäilyttäminen) ja KDK-PAS –palvelu käytössä
- kirjastojen yhteinen Melinda –tietovaranto ja –palvelu käytössä korkeakoulukirjastoissa, käyttöönotto yleisissä etenee
- Finto –ontologiapalvelu (Kansalliskirjasto) käytössä
- Hallinnon yhteisten sähköisen asioinnin tukipalvelut toteutusvaiheessa:
 - palveluväylä (tiedonvälityskanava)
 - palvelunäkymä

Tekijänoikeuslain muuttaminen: lainauskorvaus

Hallituksen esitys eduskunnalle:

- Tekijöiden oikeus lainauskorvaukseen laajenee koskemaan teosten lainaamista myös yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen kirjastoista (aiemmin koski pelkästään lainauksia yleisistä kirjastoista)
- valtion vuoden 2016 talousarviossa yleisten kirjastojen lainaukseen on varattu n. 9 miljoonaa euroa.
- Julkisen talouden suunnitelmassa 2017-2020 hallitus on sopinut lainauskorvausta nostettavaksi n. 2 milj. eurolla.
- (OKM esitys 12.8.2016: varataan yht. 15,6 milj. €)
- Uudistuksen on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2017.

OKM:n esitysluonnos laeiksi yleisistä kirjastoista ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

- OKM:n työryhmän (2/2015- 5/2016) tehtävänä oli laatia hallituksen esityksen muotoon ehdotus kirjastolain muuttamiseksi. Ehdotus luovutettiin ministeriölle 17.5.2016, hallituksen esitys laadittu sen pohjalta.
- Esityksessä ehdotetaan nykyinen kirjastolaki korvattavaksi yleisistä kirjastoista annetulla lailla.
- Lakiin lisättäisiin säännökset määritelmistä, valtion ja kunnan vastuusta, yleisen kirjaston tehtävistä ja kirjaston käyttäjän velvollisuudesta.
- Lailla uudistettaisiin lain tavoitetta ja soveltamisalaa, keskus- ja maakuntakirjastoja, maksuttomuutta, käytösääntöjä ja henkilöstöä koskevat säännökset.
- Lausuntoaika OKM:lle 23.9.2016 mennessä. Kantaa tulisi ottaa erityisesti esityksen vaikutuksia käsittelevään lukuun.
- Esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle lokakuussa 2016.

Lopuksi

- ”Tiedekirjasto Tritonia palvelee viiden kehysorganisaationsa tutkimusta, koulutusta ja opiskelua. Tritonian kehysorganisaatioita ovat:
 - Vaasan yliopisto
 - Vaasan ammattikorkeakoulu
 - Yrkeshögskolan Novia
 - Åbo Akademin Vaasan ja Pietarsaaren yksiköt
 - Svenska Handelshögskolanin Vaasan yksikkö
 - sekä
 - Centria ammattikorkeakoulu (Pietarsaaren kampus, sopimus)”
- **Tritonia on ollut edelläkävijä ja ainutlaatuinen esimerkki muille kirjastoille**

**Parhaimmat onnittelut 15-vuotiaalle Tritoniale.
Yhteistyötä ja antoisia vuosia tulevaisuudessakin!**

Ministeriet gratulerar Tritonia på födelsedagen!

